

Ürügtyársadalom. Avagy egy újabb nagykoalíció: „közkívánatra”?

Költsünk (??) hétmilliárdot a budapesti olimpia megrendezésére!

2008. december 18-án, az újabb fővárosi tarifaemelések megszavazásának napján, amikor világossá vált, hogy a kormány 40 milliárd forint támogatást nyújt a BKV-nak, hogy az össze nem omoljon, derűs jelenetet örökítettek meg a városházára hívott operatőrök. A szokatlan összetételű társaság bensőségesen ünnepelt. Olyan mondatok hangoztak el a sajtótájékoztatón, hogy „a gazdasági válság nem csak hanyatlás, lehetőség is”, vagy hogy „reménytelennek tűnő helyzetben csak egy lehetőség van, az összefogás”. Mindez a budapesti olimpia terveire vonatkozott, Demszky Gábor olyan megközelítésében, hogy ha a pályázat sikertelen lesz (nyilván az lenne), és az elképzeléseknek csak egy része valósul meg, akkor is megéri. A nagy kérdés persze az, hogy kinek?

Ünnepel a városháza: nemzeti egység!?

A városházán egy nagy terembe bevittek és összetoltak sok asztalt és rápakoltak üdítőket és névtáblákat. E végtelenül hosszú asztalhoz ültek a főváros vezetői: a főpolgármester és helyettesei, továbbá a kormánypárti és ellenzéki frakcióvezetők.

Összefogás a közös ügyért, BOM. Az eleje alig látszik...

Odaültették Szalay-Berzeviczy Attilát, a budapesti olimpiai mozgalom (BOM) kiöltőjét és vezetőjét. Olyan testvériségben ültek az egymást folyamatosan gyalázó politikusok, hogy azt kellene inkább mondani, hogy valósággal „egymás ölében

ültek”. Különösen Demszky Gábor volt az elemében és Tarlós István. Ők igencsak lelkesedtek, hogy micsoda remek ötlet a budapesti olimpia és hogy a közgyűlés egyhangúlag megszavazta a budapesti olimpia helyszíneit. „Tényleg remek”, hiszen ezek között ott van a védett Margit sziget is, tovább a Csepel sziget. A közgyűlés eldöntötte, hogy tárgyalásra javasolja az országgyűlésnek az olimpiai törvény tervezetét.

Demszky Gábor

Azt írták a lapok, hogy az ügy mögé felsorakozott a teljes fővárosi politikai elit. (Hogy valójában mi mögé, azon persze érdemes elgondolkodni.) Tarlós István szerint a mostani összefogás lehetőség az együttműködési szándék kifejezésére. Elmondta: a főpolgármester és a közgyűlés az ellenzékétől minden segítséget megkap az olimpiai előkészületekhez.

Tarlós István

Demszky Gábor elégedett lehetett, hiszen ezzel az aktussal megkérdőjeleződött az a kép, miszerint az általa vezetett főváros gazdálkodása olyan, hogy az a közgazdasági hibák állatorvosi lova lehetne. Elfelejtődött az is, hogy a négyes metrónak „csak” a négy évszak (tavasz, nyár, ősz és tél) az ellensége, hogy úgy épül, mintha állna. Ami biztos folyik, az a költségek rohamos emelkedése és bizonyos érintett épületek állagának romlása. Továbbá a közgazdaságtudományi egyetem mellé egy szemétdobó törvényes engedély nélküli építése. Most viszont Demszky kedvenc Tarlós kollegája mellett jelenthette ki: már tudja is, hova építi az ötös metró!

A békének hamar vége szakadt. Demszky január elején az egyik internetes lapban lenézően nyilatkozott Tarlósról: szerinte 2010-ben már sehol nem lesz.

Az aláírás előzményei

Az aláírás nem volt előzmény nélküli. Az Orbán-kormány nem csak akkor akart nagyokat álmodni, amikor futball eb rendezésére, pontosabban pályázatra vállalkozott. A létrejött, igen illusztris, az akkori belügyminisztériumot is felső szinten megjelenítő bizottság legalább 200 millió forintot költött el az eb- pályázat előkészületeire. (Az első álmom az volt, hogy ne Kovács Attila legyen az MLSZ elnöke. Ezúttal meg is tettek mindent az álmom megvalósításáért.)

Deutch Tamás

Orbán Viktor és Deutsch Tamás még nagyobbakat is álmodott: olimpiát Budapestre. A pénzügyi szükségletek felmérésére az egyik könyvvizsgáló céget kérték fel, ennek egyes adatok szerint több százmillió, más adatok szerint milliárdos nagyságrendű pénzt fizettek ki. Az olimpia ötletét akkor a szocialisták irreálisnak tekintették,

előkészületeit pedig felesleges pénzköltésnek. Természetesen hasonló volt a „kapcsolódó sajtó” véleménye is. De ez is megváltozott, hiszen Marx Károly is megmondta: a lét határozza meg a tudatot. Így már a gazdasági válság időszakában újraélesztették a futball eb ötletét, amit Gyurcsány Ferenc kormányfő lelkesen és nem csak szavakban, hanem vaskos ígéretekben is támogatót. A profi futballt – korábbi véleményétől élesen eltérően – egyenesen nemzeti ügynek nevezte és 160 milliárd forint állami pénz biztosítására vállalt kötelezettséget. Kérdés persze mi lett volna, ha véletlenül (futball és létesítmények nélkül) megnyerjük a pályázatot? De nem így történt. Volt viszont nagy „összefogás”, felvonulás, rendezvény, a televízióban látható jelenet, miniszterelnöki és egyéb csúcstalálkozó, kutyacserék, táskabemutatók, kitüntetések a Fifa és az Uefa vezéreinek, pályázatírás és tervezés és persze költekezés. (Az ezzel kapcsolatos eseményeket, ma különösen émelyítőnek ható megnyilvánulásokat segítenek felidézni azok a videók, amelyek honlapomról és a YouTube-ról letölthetőek. Közöttük Demszky Gábor fellépései is. Ezek könnyebb megtalálása céljából ajánlom a videókról készült összefoglalót.)

Hiányzik a gazdasági vízió

Sajnálatos, hogy az igazi vízió az hiányzott, mármint hogyan kellene fejlődő pályára juttatni az ország gazdaságát, ehelyett ilyen elkerülő próbálkozásokkal takarták el ennek hiányát. De jó lenne a futball eb: az nagy lökést adna a futball fejlődésének és arra szorítana minket, hogy legyenek utak, befoltozzák a gödröket, ne 60-nal száguldjon az Intercity stb.! Akkor biztosan épülnének szállodák! De az olyan szemlélet is hiányzik, hogy minőségi szolgáltatásokat kellene mindenképpen nyújtani és nem kiszolgáló nemzet maradni.

Már akkor – sőt azelőtt – látni kellett, hogy sem az elmaradott infrastruktúra fejlesztését, sem a harmadik vonalba tartozó futball felfejlesztését, sem az ország propagandáját nem helyes valamilyen rendezvénynek alárendelni. De ezt legalább más országgal közösen és elviselhető költséggel lehetett volna megrendezni. A tervekből különben semmi nem valósult meg, nincs alapja tehát Demszky Gábor vélekedésének: legfeljebb nem valósul meg minden, valami csak megépül Aligha. Kérdem én: ha nem lesz olimpia, minek valósulna meg? Egyébként is miért kellene speciális és időszakos igényekre tervezni kapacitásokat? Különben is, meg kellene tanulni nagyobb események szervezését és egyáltalán a szervezést. Nálunk még egy minisztérium átszervezése is volt, amikor éveket vett igénybe. Ennyi ideig tartott, amíg a szabad demokraták vezette környezetvédelemben megpróbálták integrálni a vízügyet.

A pekingi olimpia bemutatta, hogy egy olyan hatalmas országnak is, mint Kína, mekkora erőfeszítéseket kell tennie, hogy időben minden rendelkezésre álljon. Rengeteg pénz, amit Magyarország nem képes előteremteni. A mai számítások szerint, ami nyilván nem foglal magában olyan show-kat, ami ma már az olimpiák szükségszerű kelléke, 5.800 milliárd forintba kerülne. Ez az összeg is hatalmas és nyilván alul is van tervezve. És ott, ahol olimpiát rendeznek, a rendező a sportteljesítményekben ki szokott tenni magáért. Kína sportolói nyerték az éremtáblázatot, Anglia sportja már most látványos (lenyűgöző) fejlődést mutat fel. De ott van jó egészségügy, oktatás stb., nem előlük kell elvenni a pénzt. A teljesen felesleges pályázati felkészülésre is hétmilliárd forintot kellene költeni!

A BOM

2006-ban létrejött a BOM, ami elnyerte a kormányfő és több minisztere, valamint a frakcióvezetők és az országgyűlés elnökének támogatását. Elgondolkodtató, hogy azok a politikusok, akik nem szeretnek és általában nem is válaszolnak, valósággal áradoztak az ötlet láttán. Nyilván azért is, mert szerepüket biztosítva láthatták az ajánlatból. Így nem érdekelte őket az sem, hogy válaszaikat a BOM honlapján szedett-vedett formában, ferdén lefotózva, a margót levágva, néha olvashatatlanul olvashatták.

Szalay-Berzeviczy Attila (balról) és Csányi Sándor

A mozgalomban számos cég vesz részt, főleg monopóliumok, az állami és a magán szférából egyaránt. Nyilván nem olyan alapon, hogy az ügyvezetés maga találná ki, részt akar ebben venni. Pl. a BKV, az MVM, az akkor még állami tulajdonú Malév, az állammal való jó kapcsolatokra rászoruló T-Mobil, OTP, Mol stb. Szomorúan gondoltam saját sorsomra, akit önzetlen segítségéért, arra hivatkozva, hogy nem volt szükségük a cégeknek reklámra (a XXI. században!) és hogy nem nekik jutott eszükbe, már lassan kilencedik éve nyomorgatnak. Az állítva, hogy utasítást kaptak, amit csak írásban kaphattak, de az írásbeli utasítás hiányából azt látják bizonyítva, hogy a vállalatvezetők féltették állásaikat. Miközben sokan még kilenc évvel a távozásom után is ott ülnek az ügyvezetői székben. Közben meg kellett vívni számtalan hazugsággal: miszerint fiktívek lettek volna a szerződések, ki sem kellett tenni a reklámot, a piaci ár többszöröséért vették volna igénybe a cégek a reklámfelületet stb. A velem kapcsolatos ügyről és a sportfinanszírozásra gyakorolt hatásairól készült anyagaimat Szalay-Berzeviczy Attilának is megküldtem, mint vállalkozónak és mint sportvezetőnek. (Szalay úr ma más a MOB tagja, a vívószövetség általános alelnöke.) Nem közvetlenül tudtam eljuttatni, mert *számomra nem* nyilvános az elérhetősége. Titkárnője e-mail címén túl semmit nem sikerült megtudnom. Szalay úr úgy reagált, ahogy Schmitt Pál szokott: nem válaszolt. Mit érdekli őt, hogy velem mit csinálnak! Vele biztos nem történhet ilyen!

Nagyon tanulságos a vezető tisztségviselők névsora, ahol volt minisztert is találunk, de a rendes tagoké is, ahol egy aktív miniszter, Bajnai Gordon tekinti fontosnak az olimpiai gondolatot...

A közvéleménykutatók szerint állítólag minden 10 magyarból 8 akarna Budapesten olimpiát. Rossz a kérdésfeltevés. Miért nem azt kérdezték meg: költsön-e hétmilliárdot a kormány olimpiai pályázatra? Ha igen, minek a terhére? Szalay-Berzeviczy azzal „kecsegtet”: ha ráköltjük a hétmilliárdot, egy idő után bekerülhetünk a legjobb ötbe. És ott minden lehetséges. No comment!

A mozgalomban részt vesz a média is, az a média, amelyik bőszen támadott és rágalmazott minket, majd engem a sportot segítő önzetlen tevékenységemért. Nálunk rendkívül rossz néven vették az állam bármilyen segítségét a sportban, miközben állami segédlet nélkül (állami megrendelések, támogatások, információ) ők maguk nem létezhetnének. Most pedig csatlakoznak a mozgalomhoz, aminek csak az államtól kapott eszközökből tudnak bármilyen hozzájárulást adni, szolgáltatást nyújtani. Van olyan újság, amelyik a társadalmi szerepvállalásról (ennek ösztönzéséről az EU direktívát alkotott) heti mellékletet jelentet meg, nem akarva észre venni, hogy az, amit éveken át támadott, az éppen ez volt. Az FTC segítségét ostromozó újságírók, akik egyben a közpénzek lelkes védelmezői (ha nem a sajtóorgánum támogatásáról van szó) az '50-es évekhez illő rigmusokat mondanak a budapesti olimpia „álmáról”. Hasonlókat ahhoz, amiket a magyar-horvát futball eb-ről mondtak a politikusok.

A politikai elit valósághiánya

Az előző olimpiai próbálkozással és a futball eb-vel kapcsolatos előzmények és főleg a gazdasági és a sportbeli szomorú fejlemények miatt viszont még rémálomban sem gondoltam volna, hogy újra előállnak a budapesti olimpia ötletével, sőt megpróbálják keresztül erőszakolni. De úgy látszik, hogy az érdekeltség ilyen erős.

A magyar politikai elit még mindig tud a számomra is meglepetésekkel (megdöbbenéssel) szolgálni. Sorolom a tényeket, hátha „ott fenn” elfelejtették: a világgazdaságban súlyos pénzügyi válság van, ami hazánkat (a Köztársaságot) különösen érinti, mivel gazdasága gyenge állapotban van és évek óta ismét megszorítások súlya alatt nyögve kellene, hogy valahogy megküzdjön a nehézségekkel. Magyarország rendkívül eladósodott, óriási adósságszolgálatot kell teljesítenie, a gazdaság növekedése az EU-ban talán a legalacsonyabb: ebből forrásai alig keletkeztek. Az infláció viszont az egyik legmagasabb, emiatt még mindig óriási és a hatékonyságot nem segítő jövedelemátcsoportosulás megy végbe. Az energiaárak robbanásszerű emelkedése – összefüggő és válaszként adó állami energiapolitika hiányában – ellehetetlenítheti a gazdaságot és a lakossági fogyasztókat.

Az ország néhány hónapja az államcsőd közelébe került, ettől csak széleskörű nemzetközi beavatkozás tudta megmenteni. Adóssága a felvett hitelekből adódóan persze tovább nőtt. A nyugdíjasok és a közalkalmazottak 13. havi juttatását megnyirbálták, a tanárok fizetését nominálisan is csökkentették. Újabb pénzeket vonnak ki az egészségügyből. Budapesten a kommunális szolgáltatásokat és a tömegközlekedést bevallottan azért kellett ilyen mértékben megdrágítani, hogy elkerüljék a város csődjét. A kormány a fővárosnak 40 milliárd forint támogatást adott, mert különben a tömegközlekedés ment volna csődbe. Stb.

A sport szakmai, erkölcsi válsága, kiszolgáltatottsága

A válság a sportra is kiterjedt, a pekingi olimpián a magyar csapat minden idők második leggyengébb teljesítményét nyújtotta. Ennek nyilvánvaló oka a finanszírozás elégtelensége, illetve az egészségügyi reform címén meggyengített sportegészségügy. Kolonits György talán még mindig élne, ha lett volna pénz MR-vizsgálatra. Sok sportágból a versenyzők az anyagiak hiánya miatt nem tudtak (tudnak) nemzetközi versenyen résztvenni. (Most éppen a vízilabda válogatott, ők egyébként pl. az UTE-val és a lelkes boksizálókkal együtt a szakmai támogatói a BOM-nak.) Válságban vannak a sport alapjai, az egyesületek: napi életben maradási gondokkal küszködnek. Nyugodtan kijelenthető, hogy nincs sportfinanszírozási koncepció: nincs tisztázva az állam, a szponzorok részvétele és ennek mértéke. A sport – ahogy pl. a sajtó is – anyagilag az államtól függ, az jut tehetős szponzorhoz és állami pénzekhez, aki jóban van a politikával. Tehát a sport nem szabad, nem független, ami nagyon súlyos probléma. A nemzetközi szervezetek nem is tűrik el a politika ilyen beavatkozását, ha tudnak róla.

Schmitt Pál ismét megpróbálja

A sport államtól/politikától való kiszolgáltatottságából következik, hogy a sportvezetők nem merik a közvélemény elé tárnai a valós helyzetet. Félnek attól, hogy elapad a forrás. Ebből a szituációból következik, hogy a sport mély erkölcsi, szolidaritási válságban van, holott az erkölcs és a szolidaritás ugyanúgy hozzá kell, hogy tartozzon a sporthoz, mint a versengés. Az erkölcsi válság számomra drámai módon derült ki: nem sok és nem az elvárható támogatást kaptam a sport és a sportvezetők részéről, amikor a politika éppen a sportért tett önzetlen tevékenységemet

használta fel példátlan meghurcolásomra. Pedig erről nemcsak tudhattak, hanem erről szóló anyagaimat külön megküldtem a számukra.

Mögöttes célok gyaníthatóak

Az erkölcsi válságot mutatja az is, hogy nem emelte fel senki a szavát a sportvezetők közül a budapesti olimpia képtelen ötlete ellen. Még csak azért sem, mert az olimpiai ötlethez is azért kellene, hogy megint legyen magyar sport. De itt továbbra is filléres gondok vannak. A kormány dicsekedett, hogy Pekingre 3 milliárdot kapott a sport, most pedig 7 milliárdot akarnak elfüstpölni egy értelmetlen, abszurd, káros elképzelésre. Valójában sporton kívüli szempontok érvényesítésére: öncélú pályázgatásra és pályázatírásra, a mozgalom nevében való megjelenésre, szereplésre és utazgatásra, a budapesti rendkívül értékes ingatlanok hasznosításába való beleszólásra. A legértékesebb területek a szigetek, ahova szándékoznak telepíteni a (soha meg nem valósuló) olimpiát. Többek között a Margit szigetre, ami a világörökség része és ahol a Budapestet a legjobb minőségű ivóvízzel ellátó kutak vannak. (Ezek közül néhányat az úszó eb idején meg kellett szüntetni...) Az is kétséges volt, hogy oda az úszó eb-re azt a medencét fel lehet-e építeni.

Magyarország két nagy kihívása: erre kellene választ adni

Magyarország két nagy kihívás elé néz, amelyeknek csak együtt érdemes megfelelni. Az egyik kihívás: össze kellene fognia az egymással szembeállított csoportoknak, a sokfelé szakított országnak. De ehhez tudni kell, hogy miben. Nyilvánvalóan meghatározó jelentősége lenne a gazdaság rendbetételének, növekedési pályára állításának, viszont sem a mai kormánynak, sem ellenzékének nincs olyan összefüggő programja, ami konkrét és reális kiutat adna, ami a reálgazdaság kibontakozását indítaná és tartaná fenn. Leegyszerűsítve, ha nem látszik pl. az, hogy milyen ágazatok lesznek és milyen módon húzóágazatok, a vállalkozások, még a nagyok sem tudnak orientálódni. Hiába „osztanak” pénzt, ez nem elég ahhoz, hogy más pályára álljon a gazdaság, ehhez mindenféle intézkedéseket és politikákat össze kell hangolni. A piac azért sem képes megfelelő válaszokat kicsikarni, mert – rendszerváltás ide, rendszerváltás oda! – nem tekinthető piacgazdaságnak a magyar gazdaság, a piaci viszonyok nem alakultak ki. Hogy csak egy példát említsek: a verseny hiányát, a monopóliumok dominanciáját, az ún. természetes monopóliumok szabadjára engedését.

A megszorítás nem vezet sehova, hiszen ebből nem lesz fenntartható növekedés, de lehet óriási recesszió. Annál inkább, minél tovább tart a figyelemelterelés a különböző tematizációkkal. A jelenlegi kormány az alternatíva lehetőségét is tagadja. Pedig olyan alternatíva mindenképpen van, hogy a kormányzás hiányát, a kormányzásnélküliséget, ami már hetedik éve tart, a kormányzás válthatja fel. Ez is hozhat eredményt, de igazán csak egy valós és kreatív alternatíva. Az ellenzék viszont vágyait és frázisait nevezi alternatívának; ami minden, csak nem cselekvési program.

A felszültségeket és a veszteségeket tovább fokozza a valóságos elvek hiánya: a kettős mérce. Az, amit a közmondás évszázadok óta így fejez ki: meglátja más szemében a szálkát, de nem látja meg a sajátjában a gerendát. Még régebről egy latin mondás: amit szabad Jupiternek, azt nem szabad a kis ökörnek. A sajnálatos emberi

gyengeség mára a politikai elit vezérelvévé vált. Az, amit a másik csinál erkölcstelen, de inkább bűncselekmény, amit én csinállok, arra büszke vagyok!

Ilyen körülmények (állapotok) között az összefogásnak hiányzik az a szükségszerű alapja, ami az összefogást a társadalom számára vonzóvá tenné. Az összefogás ténye ugyanis szükségképpen nem jelentheti annak értelmét. Mármost az ország szempontjából. Egy példa a közelmúltból, ami egyben egy nagykoalíció volt: az Orbán-kormány idejében egy párt kigolyózására (likvidálására) fogtak össze a pártok, olyanok is, amelyek állítólag kibékíthetetlen ellentétektől szenvedtek (MIÉP, SZDSZ, MDF, MSZP, Fidesz). A vidék azóta képviselő nélkül maradt. Nem is szólva arról, amit ez az alkotmánysejtő akció (a pártstruktúra erőszakos módon való megváltoztatása) romboló hatásként a közállapotokra gyakorolt. Volt olyan „összefogás” is, amikor önmaguk számára alapítványi juttatásokat szavaztak meg a pártok. „Összefognak” abban is, hogy ne kelljen számlát adniuk. A futball eb ötletét azért karolták fel, mert mind benne lehettek egy hosszabb távon 160 milliárd forintos állami ügyletben. Az olimpiánál is a politikai elit részvételét és támogatását ez teszi talán érthetővé, egyben – a mai válság mértéke miatt – jellemzi, milyen mélyre jutott a gondolkodása.

Budapest, 2009. január 3.

Dr. Szabadi Béla

Forrás: honlap

<http://www.szabadibela.hu/>